2026/1021

11.5.2026 г.

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2026/1021 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 29 април 2026 година

относно борбата с корупцията, за замяна на Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета и на Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 1, буква г) и член 83, параграфи 1 и 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ([2]),

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([3]),

като имат предвид, че:

(1) Корупцията продължава да бъде съществен проблем на равнището на Съюза, който застрашава стабилността и сигурността на обществата, включително като създава условия за организирана и друга тежка престъпност. Корупцията подкопава демократичните институции и универсалните ценности, на които се основава Съюзът, по-специално принципите на правовата държава, демокрацията, равенството и защитата на основните права. Тя излага на риск развитието, просперитета, устойчивостта и приобщаващия характер на нашите икономики. Борбата с корупцията е от съществено значение за укрепването на качеството на демокрацията и за пълното осъществяване на принципите на правовата държава. За ефективното предотвратяване на корупцията и борбата с нея е необходим всеобхватен и мултидисциплинарен подход. Целта на настоящата директива е да се противодейства на корупцията по наказателноправен ред, като се създаде възможност за по-добро трансгранично сътрудничество между компетентните органи.

(2) С Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета ([4]) се определят изискванията относно криминализирането на корупцията, засягаща частния сектор. Конвенцията, съставена на основание член K.3, параграф 2, буква в) от Договора за Европейския съюз, за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз ([5]) (наричана по-нататък „Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз“), се отнася до определени корупционни деяния, в които участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите членки като цяло. Тези инструменти обаче не са достатъчно всеобхватни и понастоящем са налице различия при криминализирането на корупцията в отделните държави членки, което възпрепятства възможността за съгласувани и ефективни ответни действия в целия Съюз. Освен това се появиха пропуски в правоприлагането и пречки пред сътрудничеството между компетентните органи на различните държави членки. С настоящата директива се цели изменение и разширяване на разпоредбите на тези инструменти. Тъй като необходимите изменения са значителни по брой и по естество, от съображения за яснота и двата инструмента следва да бъдат заменени в тяхната цялост за държавите членки, обвързани от настоящата директива.

([1]) ОВ C, C/2024/886, 6.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj.
([2]) ОВ C, C/2024/1048, 9.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1048/oj.
([3]) Позиция на Европейския парламент от 26 март 2026 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 21 април 2026 г.
([4]) Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. относно борбата с корупцията в частния сектор (ОВ L 192, 31.7.2003 г., стр. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj).
([5]) Конвенция, съставена на основание член K.3, параграф 2, буква в) от Договора за Европейския съюз, за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз (ОВ C 195, 25.6.1997 г., стр. 2).

(3) Съществуващата правна уредба следва да бъде актуализирана и подсилена, за да се улесни ефективната борба с корупцията в целия Съюз. Настоящата директива има за цел да се криминализират корупционните престъпления, когато са извършени умишлено. За умисъла и знанието могат да се правят заключения въз основа на обективни фактически обстоятелства. Тъй като в настоящата директива се предвиждат минимални правила, държавите членки са свободни да приемат или да запазят в сила по-строги разпоредби относно корупционните престъпления. Настоящата директива се основава на съществуващата правна рамка и не следва да се тълкува като имаща за цел да отслаби действащите национални правила за борба с корупцията.

(4) Корупцията е транснационално явление, което засяга всички общества и икономики. Мерките, приети на национално равнище или на равнището на Съюза, следва да отчитат това международно измерение. Ето защо при действията на Съюза следва да се взема предвид работата на Групата държави срещу корупцията на Съвета на Европа (GRECO), Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН).

(5) Различните прояви на корупция изискват координиран и хармонизиран подход между държавите членки за ефективно справяне с нейните първопричини и последици. За ефективно справяне с корупцията са необходими както превантивни, така и репресивни механизми. Държавите членки се насърчават да предприемат широк набор от превантивни и законодателни мерки и мерки за сътрудничество като част от борбата с корупцията. Въпреки че корупцията е преди всичко престъпление, а специфичните корупционни престъпления и свързаните с корупция престъпления са определени в националното и международното право, пороците в почтеността, неразкритите конфликти на интереси или тежките нарушения на правилата за почтеност могат да доведат до корупционни престъпления, ако не се вземат мерки срещу тях. Предотвратяването на корупцията смекчава необходимостта от наказателна репресия, като от него има допълнителни ползи за повишаването на общественото доверие и управлението на поведението на публичните служители. Ефективните подходи за борба с корупцията във всички държави членки следва да се основават на мерки за повишаване на прозрачността и почтеността, включително чрез регулиране в области като конфликтите на интереси, лобирането и кадровата въртележка между държавния и частния сектор. Публичните органи следва да се стремят към най-високите стандарти за почтеност, прозрачност и свобода от неправомерно влияние като важна част от борбата с корупцията в по-широк план. Публична служба, в която работят лица с високо ниво на умения и почтеност, е основен стълб в подкрепа на ефикасни, прозрачни и ефективни държави членки, които се стремят към ефективно изкореняване на корупцията. Повишаването на прозрачността и ефикасността и по-активното използване на обективни критерии при набирането и повишаването на публични служители могат да спомогнат за осигуряването на такъв персонал. Тъй като частният сектор също играе ключова роля в предотвратяването и разкриването на корупцията, държавите членки могат да насърчават разработването и прилагането на стабилни и ефективни механизми за спазване на изискванията в рамките на частните дружества. Държавите членки могат да си сътрудничат при изготвянето на общи насоки, за да се гарантира общ подход по отношение на ефективността на такива механизми за спазване на изискванията, които може да включват картографиране на риска, кодекс за поведение, оценка от трета страна и вътрешен контрол и одит.

(6) Въпреки че настоящата директива изцяло зачита всички съответни разпоредби на националните конституции, конституционни принципи и закони, подчертава се, че необоснованото предпазване на лица — особено на такива, които заемат публична длъжност — от отчетност за корупционни престъпления може да подкопае общественото доверие по начин, който е несъвместим с целите на настоящата директива.

(7) Без да се засяга тяхната институционална и административна автономия, държавите членки следва да разполагат с органи или организационни звена, натоварени с предотвратяването и противодействието на корупцията. Държавите членки не са задължени да създават нови органи или организационни звена, например специализирани съдилища или трибунали, съгласно настоящата директива и могат да решат да възложат на един и същ орган или организационно звено както превантивни, така и репресивни функции, а също и задачи, свързани с други престъпления, като например организирана престъпност. В съответствие с принципа на автономия на държавите членки не е задължително тези органи или звена да бъдат централни органи или организационни звена. При пълно зачитане на институционалната и административната автономия на държавите членки, когато такива органи за борба с корупцията имат правомощията да вземат решения по случаи, доведени до знанието им или установени от тях, или да отправят препоръки, каквито счетат за необходими, те следва да действат без неправомерна намеса или неправомерно влияние от други лица, като по този начин са защитени от неправомерна външна намеса или натиск. За да се гарантира, че тези органи или организационни звена функционират ефективно, държавите членки следва да гарантират, че предоставените ресурси и правомощия на тези органи или организационни звена са пропорционално съобразени с правилното изпълнение на техните задачи и дават възможност за специализирани познания в областта на предотвратяването и противодействието на корупцията.

(8) За да се повиши осведомеността на гражданите относно обхвата, характеристиките и последиците от корупцията, следва да се предвиди възможност за предприемане на разнообразни мерки, включително в сътрудничество със съответните заинтересовани страни като гражданското общество, академичните среди и медиите. Тези мерки могат да включват, например, специализирани източници на информация, сборници от публикации и съответно регулиране, както и кампании и семинари за повишаване на осведомеността, които са отворени за обществеността и са на достъпен език.

(9) Съюзът е страна по Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията (КООНК), която е най-всеобхватният международен правен инструмент за борба с корупцията, в който се съчетават мерки за предотвратяване на корупцията и за борба с нея. В конвенцията се изисква от страните по нея да предприемат законодателни и други мерки за определяне на подкупа, присвояването и изпирането на пари за престъпления, както и да обмислят предприемането на законодателни или други мерки за криминализиране на други деяния като злоупотребата със служебно положение, търговията с влияние и незаконното обогатяване. В съответствие с ангажиментите, съдържащи се в политическата декларация, приета на специалната сесия на Общото събрание на ООН срещу корупцията през 2021 г., озаглавена „Нашият общ ангажимент за ефективно справяне с предизвикателствата и прилагане на мерки за предотвратяване на и борба с корупцията и укрепване на международното сътрудничество“, Съюзът следва, доколкото е възможно, да надхвърли минималните изисквания на КООНК и да определи допълнителни мерки за предотвратяване на корупцията и за борба с нея. Настоящата директива се основава на наблюденията и най-добрите практики, произтичащи от Механизма за преглед на изпълнението на КООНК.

(10) Като се вземат предвид развитието на корупционните заплахи, правните задължения на Съюза и държавите членки съгласно международното право и изготвянето на национални правни уредби, следва да се пристъпи към допълнително сближаване по отношение на определението за корупционни престъпления във всички държави членки, така че то да обхваща по-изчерпателно корупционните деяния.

(11) За да се избегне безнаказаността за корупционни престъпления в публичния сектор, приложното поле на настоящата директива следва да бъде ясно определено. На първо място, понятието „публичен служител“ следва да обхваща и лицата, работещи в международни организации, включително в институциите, агенциите и органите на Съюза и в международните съдилища. На второ място, тъй като много образувания или лица упражняват публични функции, без да заемат официална длъжност, понятието за публичен служител следва да обхваща всички съответни служители, независимо дали са назначени, избрани или наети въз основа на договор, които заемат официална административна или съдебна длъжност, както и всички предоставящи обществени услуги лица, на които е възложено упражняването на публична власт или които са под контрола или надзора на публични органи във връзка с изпълнението на такава функция на публична служба, дори и да не заемат официална длъжност. За целите на настоящата директива определението за публичен служител следва да обхваща също лицата, изпълняващи функции на публична служба в държавни и контролирани от държавата предприятия, както и във фондации за управление на активи и частни дружества, изпълняващи функции на публична служба, и в юридическите лица, създадени или поддържани от тях. За целите на настоящата директива в съответствие с националното право всяко лице, заемащо законодателна длъжност на национално, регионално или местно равнище, следва да се приравнява на национален служител.

(12) Под високопоставени служители следва да се разбират лица, които упражняват ключови изпълнителни, административни, законодателни или съдебни функции. Тези функции могат да включват активно участие в разработването или изпълнението на правителствени функции, определяне и прилагане на политики, прилагане на закони, предлагане или прилагане на законодателство, приемане и прилагане на подзаконови актове или нормативни постановления, вземане на решения относно държавни разходи и вземане на решения за назначаване на лица на ключови изпълнителни, административни, законодателни или съдебни длъжности, както и вземане на решения по съдебни дела. Високопоставените служители могат да обхващат национални длъжностни лица, като например ръководители на централни и регионални правителства, членове на централното и регионалното правителство, заместник-министри, държавни секретари, ключови политически съветници, ръководители и членове на личния кабинет на министри или на кабинета, когато са сформирани такива, както и членове на парламентарни камари, членове на конституционни и върховни съдилища, главния прокурор и членове на върховните одитни институции, както и членове на колегиума на членовете на Европейската комисия и членове на Европейския парламент.

(13) Необходимо е да се подсили правната уредба за борба с подкупите и да се осигурят ефективни и пропорционални инструменти на правоприлагащите органи и на органите на наказателното преследване. В контекста на подкупването на публични служители могат да бъдат разграничени два вида подкупи. Активен подкуп в публичния сектор е налице, когато дадено лице обещава, предлага или дава неследваща се облага от какъвто и да е вид, за да повлияе на публичен служител. Пасивен подкуп в публичния сектор е налице, когато публичен служител иска или получава такава неследваща се облага или приема предложение или обещание за такава, за да извърши или да не извърши действия по определен начин. Облагите могат да бъдат материални или нематериални, както и парични или непарични. Дадена облага не се счита за неследваща се, когато например е разрешена от закона или от административни правила или в случаи на минимални подаръци или подаръци с много ниска стойност. С настоящата директива следва също така да се определят минимални правила относно подкупите и другите форми на корупция в частния сектор, където непосредствените жертви включват несправедливо засегнатите дружества, а всеки подкуп може да ограничи свободната конкуренция. Престъплението подкуп в публичния сектор се основава на престъпленията пасивна и активна корупция, определени в членове 2 и 3 от Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, и не следва да се тълкува или прилага по начин, който е по-снизходителен от тези разпоредби на Конвенцията.

(14) Поведение в нарушение на професионалните задължения от страна на ръководители или работещи в образувание от частния сектор при осъществяването на икономически, финансови или стопански дейности може да навреди на интересите на дружеството от частния сектор, както и да наруши конкуренцията при закупуването на стоки или търговски услуги в ущърб както на потенциалните конкуренти, така и на широката общественост. Криминализирането на подкупа в частния сектор има за цел да възпре и двата вида вреди. Това следва да допринесе за възпрепятстването на трети страни да се намесват в справедливото извършване на стопанска дейност, като обещават, предлагат или дават неследваща се облага на ръководителите или работещите в образувания от частния сектор, за да могат те да извършат или да не извършат действие в нарушение на задълженията си (активен подкуп в частния сектор). Престъплението също така следва да обхваща ръководителите и работещите в образувания от частния сектор, които искат или получават каквато и да е неследваща се облага или приемат предложение или обещание за такава, за да извършат или да не извършат действие в нарушение на задълженията си (пасивен подкуп в частния сектор).

(15) За да се гарантира, че публичните служители не увреждат умишлено финансовите интереси на засегнатото публично или частно образувание, като използват средства за цели, различни от предвидените, следва да се установят правила относно престъплението присвояване от страна на публични служители на имущество, чието управление им е поверено. За да съставлява престъпление, присвояването следва да води до облага за публичния служител или за трета страна или до увреждане на финансовите интереси на засегнатото публично или частно образувание. С оглед възприемането на всеобхватен подход спрямо борбата с корупцията държавите членки се насърчават също така да криминализират присвояването в частния сектор. Държавите членки не следва да определят престъплението като изискващо както установяването на вреда, така и на облага.

(16) Упражняването на влияние върху лицата, отговорни за вземането на решения в публичния сектор, с цел получаване на неследваща се облага може сериозно да възпрепятства правилното функциониране на публичните администрации. За адекватното справяне с него елементите на състава на престъплението търговия с влияние следва да включват две различни положения, когато е извършено умишлено. Първо, престъплението следва да включва обещаването, предлагането или даването на неследваща се облага, за да бъде упражнено неправомерно влияние с цел получаване на неследваща се облага от публичен служител. Второ, то следва да включва и искането или получаването на неследваща се облага или приемането на предложение или на обещание за такава, за да бъде упражнено неправомерно влияние с цел получаване на неследваща се облага от публичен служител. Такова деяние следва да съставлява престъпление, независимо от това дали влиянието е било заявено или реално и дали влиянието е било упражнено и дали е довело до търсения резултат или не. Престъплението не следва да обхваща законното упражняване на признати форми на представителство на интереси или процесуално представителство, които могат да имат за цел законно оказване на въздействие върху вземането на решения в публичния сектор, без да водят до неследваща се размяна на облаги. Такива форми на представителство на интереси, като застъпничеството, често се извършват в регулирана среда, именно за да не се позволи да се превърнат във „вратички“ за корупция поради липса на прозрачност. Наличието на добре функциониращи допълнителни правила относно разкриването на конфликти на интереси, относно кадровата въртележка между държавния и частния сектор или относно финансирането на политическите партии също може да спомогне за избягване на сивите зони и предотвратяване на неправомерно влияние. За целите на престъплението търговия с влияние неследващата се облага, получена за упражняване на неправомерно влияние, включва възнаграждението за тези форми на представителство, когато такива дейности се извършват по начин, който отговаря на другите елементи на престъплението, включително поради съответно нарушение на приложимите правила.

(17) Незаконното упражняване на публични функции рискува да подкопае общественото доверие, принципите на правовата държава и икономическата справедливост и може сериозно да навреди на обществения интерес. За да предотвратят такива вреди, държавите членки следва да разкриват тежките нарушения на закона, независимо дали става въпрос за действия или бездействия, или и двете. Такива тежки нарушения могат да включват например нарушаване на законови или подзаконови разпоредби, предназначени да гарантират свободен достъп и договори при равни условия за кандидатите, или умишлено неправилно прилагане на закона от съдии или арбитри. Държавите членки следва да могат да ограничат прилагането на престъплението незаконно упражняване на публични функции до определени категории публични служители. При установяването на съответните тежки нарушения на закона държавите членки могат да вземат предвид въпроси като например дали деянието има за цел получаване на неследваща се облага за въпросния служител или за трета страна, или има за цел да се навреди на законните права или интереси на дадено лице.

(18) Възпрепятстването на правосъдието е престъпление, извършвано в подкрепа на корупцията, наред с други престъпления. Това е признато в наказателното право на държавите членки. Поради това е необходимо да се криминализира възпрепятстването на правосъдието, което включва упражняването на физическа сила, заплахи или сплашване, или подбуждането към лъжесвидетелстване, или представянето на неверни доказателства. Действията, целящи намеса в даването на показания или представянето на доказателства или в изпълнението на служебните задължения на съдебни служители или служители на правоприлагащите органи, също следва да попадат в обхвата на това престъпление. В съответствие с КООНК настоящата директива се прилага само по отношение на възпрепятстването на правосъдието при производства, свързани с корупционно престъпление. При транспонирането на настоящата директива държавите членки не следва да бъдат задължени да определят конкретно престъпление „възпрепятстване на правосъдието“, свързано с корупционни престъпления, както е установено в глава II от настоящата директива, когато националното им право включва обща разпоредба, криминализираща възпрепятстването на правосъдието, приложима за всички престъпления, включително корупцията. Държавите членки са свободни да криминализират такова деяние чрез няколко престъпления на национално равнище.

(19) Корупцията се дължи на преследването на неследващи се икономически и други облаги. С цел да се намали стимулът за физическите лица и престъпните организации да извършват нови престъпни деяния и да се възпрат физическите лица от даване на съгласие да станат привидни собственици на имущество, обогатяването в резултат на корупционни престъпления следва да се криминализира. Това на свой ред следва да направи по-сложно укриването на незаконно придобито имущество и да намали разпространението на корупцията, както и вредите, които се нанасят на обществото. Прозрачността помага на компетентните органи да разкриват евентуално незаконно обогатяване. Така например в юрисдикциите, в които от публичните служители се изисква редовно да декларират имуществото си, включително при встъпване в длъжност и при приключване на служебните задължения, органите могат да преценяват дали декларираното имущество съответства на декларираните доходи.

(20) Държавите членки следва да приемат мерки, за да определят като наказуемо престъпление умишленото укриване или прикриване на истинското естество, източник, местоположение, разпореждане, движение, права по отношение на имущество или собственост върху имущество със знанието, че това имущество е придобито от извършването на престъпленията подкуп в публичния или частния сектор, присвояване, търговия с влияние, възпрепятстване на правосъдието или подбудителство, помагачество и опит за извършване на престъпление, както е посочено в настоящата директива.

(21) Незаконното политическо финансиране може да бъде средство за подтикване на лицата, отговорни за вземането на решения, да вземат решения, които биха могли да бъдат в интерес на финансиращия. Държавите членки следва да обмислят предприемането на подходящи действия срещу видове незаконно политическо финансиране в съответствие с принципа на пропорционалност и правилата за отчетност и прозрачност на равнището на Съюза и на национално равнище, като същевременно зачитат изцяло основните свободи на вътрешния пазар и избирателните права на гражданите на Съюза. Въпреки че това не е уредено от настоящата директива, държавите членки могат да обмислят криминализирането на такова незаконно политическо финансиране, когато то представлява заплаха за демокрацията в държавите членки и Съюза.

(22) Престъплението обогатяване от корупционни престъпления следва да обхваща деянието на публичен служител, който придобива, притежава или използва имущество, за което публичният служител знае, че е придобито от корупционни престъпления, извършени от друг публичен служител. Престъпленията обогатяване от корупционни престъпления и укриване не засягат Директива (ЕС) 2018/1673 на Европейския парламент и на Съвета ([6]), и по-специално член 3, параграф 5 и съображение 11 относно „самоизпирането“ от нея, когато е приложимо. Когато се преценява дали имуществото е придобито от някакъв вид престъпно участие в корупционно престъпление и дали лицето е знаело това, следва да се вземат предвид конкретните обстоятелства по всеки случай, като например фактът, че стойността на имуществото е несъразмерна на законните доходи на обвиняемия и че престъпната дейност и придобиването на имуществото са станали в рамките на един и същ период. Не следва да е необходимо да се установява знанието за всички фактически елементи или обстоятелства, свързани с престъпното участие, включително самоличността на извършителя. Освен това облагите, получени от корупционни престъпления, могат да бъдат конфискувани въз основа на Директива (ЕС) 2024/1260 на Европейския парламент и на Съвета ([7]). Посочената директива съдържа също така разпоредби относно други видове конфискация, включително, при определени условия, конфискация на облаги или друго имущество, чиято стойност съответства на облагите, които са били прехвърлени от заподозряно или обвиняемо лице на трети страни, или които трети страни са придобили от заподозряно или обвиняемо лице, когато съответните трети страни са знаели или е трябвало да знаят, че целта на прехвърлянето или придобиването е била да се избегне конфискация.

(23) С цел да се предотврати корупцията в целия Съюз, държавите членки следва да определят минимални видове и размери на наказателните и ненаказателните санкции за престъпленията, уредени в настоящата директива. Максималният размер на наказанието лишаване от свобода и на другите наказания следва да бъде достатъчно голям, за да възпира евентуалните извършители и да отразява вредността на корупцията. Същевременно той следва да бъде съразмерен на тежестта на всяко корупционно престъпление и съгласуван с размера на наказателните санкции, определени в правото на Съюза и в националното право. Държавите членки следва да гарантират, че наказанията се прилагат в степента, която е необходима, за да се постигне възпиращ ефект по отношение на извършването на тези престъпления. Ако в националното право е предвидена възможността за наказание с отложено изпълнение или за условно осъждане, предсрочно освобождаване, условно освобождаване или помилване на лица, осъдени за някое от престъпленията, посочени в настоящата директива, съдебните органи следва да могат да вземат предвид, наред с други фактори, тежестта на съответните престъпления.

([6]) Директива (ЕС) 2018/1673 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. за борба с изпирането на пари по наказателноправен ред (ОВ L 284, 12.11.2018 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj).

([7]) Директива (ЕС) 2024/1260 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно възстановяването и конфискацията на активи (ОВ L, 2024/1260, 2.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(24) Настоящата директива не следва да засяга правилното и ефективно налагане на дисциплинарни мерки или наказания, различни от тези с наказателен характер, като например административните наказания. Наказанията, които не могат да бъдат приравнени към наказателни санкции и които вече са наложени на същото лице за същото деяние, могат да бъдат взети предвид при определянето на наказание на лицето за престъпление, определено в настоящата директива. Принципът на забрана някой да бъде съден или наказван два пъти по наказателноправен ред за едно и също престъпление (*ne bis in idem*) следва стриктно да се спазва.

(25) Държавите членки се насърчават да дадат възможност на своите компетентни органи да налагат, в допълнение или като алтернатива на лишаването от свобода, наказания или мерки, които не са непременно с наказателен характер, като например изключването от обществени поръчки или временни забрани за кандидатиране за публична длъжност. Тези мерки имат общ възпиращ ефект и биха могли да ограничат проявите на рецидивизъм сред осъдените извършители. Държавите членки следва също така да разгледат възможността за създаване на процедури за временно отстраняване или временно преназначаване на публичен служител, обвинен в престъпление, посочено в настоящата директива, като се има предвид необходимостта от зачитане на принципа на презумпцията за невиновност и правото на ефективни правни средства за защита.

(26) За да се подобрят действията на наказателното правосъдие в отговор на престъпленията, свързани с корупция, и да се постигне възпиращ ефект по отношение на извършването на тези престъпления, режимът на санкции срещу юридически и физически лица следва да бъде изяснен и приведен в съответствие с другите инструменти на наказателното право на Съюза. Съгласно директиви 2009/81/ЕО ([8]), 2014/23/ЕС ([9]), 2014/24/ЕС ([10]) и 2014/25/ЕС ([11]) на Европейския парламент и на Съвета осъждането с влязла в сила присъда за корупция е основание за изключване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка или процедура за възлагане на концесия. Независимо от това държавите членки също следва да могат да решат да включат в наказателните или ненаказателните санкции или мерки, които могат да бъдат налагани на юридически и физически лица, изключването на тези юридически лица от тръжни процедури или концесии, за да се обхванат също така и обществените поръчки и концесиите под праговете на съответните директиви.

(27) Юридическите лица следва да не разполагат с възможност да избягват отговорност, като използват посредници, включително свързани юридически лица, които да предлагат, обещават или дават подкуп на публичен служител от тяхно име. Освен това глобите за юридически лица следва да се изчисляват, като се взема предвид оборотът им в световен мащаб или въз основа на фиксирани максимални суми. В контекста на корупционните престъпления се прилагат решения, постановени без провеждане на съдебен процес, и те често се считат за прагматичен и ефективен начин за решаване на случаи, които в противен случай биха отнели значително време и ресурси за разследване и наказателно преследване, преди да стигнат до съда. Решенията, постановени без провеждане на съдебен процес, обаче могат да породят някои предизвикателства и държавите членки се насърчават да вземат предвид тези предизвикателства.

(28) Въпреки че няма задължение за налагане на по-тежко наказание, държавите членки следва да гарантират, че при постановяването на присъдата на нарушителите съдията или съдът може да вземе предвид посочените в настоящата директива отегчаващи обстоятелства, както са приложени в националното право. Съдията или съдът запазва свободата си на преценка дали да наложи по-тежко наказание поради специфичните отегчаващи обстоятелства, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по всяко дело. Когато престъпленията, както са определени в Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета ([12]), са наказуеми в националното право като отделни престъпления и това може да доведе до по-строги наказания, държавите членки не следва да бъдат задължени да предвиждат отегчаващи обстоятелства.

([8]) Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([9]) Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([10]) Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([11]) Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([12]) Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(29) Държавите членки следва да гарантират, че при постановяването на присъдата на нарушителите съдията или съдът може да вземе предвид посочените в настоящата директива смекчаващи обстоятелства, както са приложени в националното право. По преценка на съда такива обстоятелства следва да обхващат случаите, в които извършителите предоставят информация или сътрудничат на органите по друг начин. Аналогично, когато юридическите лица са въвели действителен, ефективен и надлежно оценен вътрешен контрол, осведоменост по въпросите на етиката и програми за съответствие, тези действия следва да могат да се разглеждат като смекчаващи обстоятелства при налагането на санкции на такива юридически лица. Следва да се обмислят по-леки санкции и за случаите, в които при разкриване на престъпление дадено юридическо лице бързо разкрива информация и предприема коригиращи мерки. Във всеки случай определянето на действителния размер на санкцията вследствие на специфичните смекчаващи обстоятелства, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по всяко дело, остава в рамките на свободата на преценка на съдията или съда, включително, когато е приложимо, фактът, че юридическото лице разполага с програми за съответствие само формално, наричани още „витринна украса“.

(30) Членовете на парламента и други публични служители могат да имат имунитет или правна защита срещу разследване или наказателно преследване, с което се спомага за укрепването на тяхната независимост чрез закрила от неоснователни жалби, по-специално по отношение на изразените мнения или направения избор при гласуване в хода на изпълнението на техните функции. Тези имунитети обаче могат да възпрепятстват ефективното разследване и наказателно преследване на корупционни престъпления, включително чрез осуетяването на разкриването и разследването или наказателното преследване на други лица, които не се ползват с имунитет и може да са участвали в престъплението. Ето защо следва да има подходящ баланс между предоставените на публичните служители имунитети или свързани с правораздаването привилегии за действия, извършени при изпълнението на техните функции, от една страна, и възможността за ефективно разследване, наказателно преследване и постановяване на присъди във връзка с корупционни престъпления, от друга страна. Държавите членки следва да гарантират, че предоставените на националните служители привилегии и имунитет по отношение на разследването и наказателното преследване на престъпленията, посочени в настоящата директива, могат да бъдат отнети. Държавите членки обаче не следва да бъдат задължени да променят своите национални конституции и конституционни принципи при транспонирането на настоящата директива. При транспонирането на настоящата директива в националното право и при прилагането на актовете на националното право, с които се транспонира настоящата директива, тези привилегии и имунитет, включително зачитането на свободата на мандата на членовете, се вземат изцяло предвид. Настоящата директива не следва да засяга законното упражняване на признати форми на представителство на интереси, които могат да имат за цел законно оказване на въздействие върху вземането на решения в публичния сектор, но без да водят до неследваща се размяна на облаги. Представителството на интереси е важно за създаването на политика, която се подкрепя от гражданското общество и може да има легитимен принос за публичния сектор.

(31) Без да се засяга устройството на техните национални съдебни системи, дискреционните правомощия съгласно националното право да не се провежда наказателно преследване на лица за престъпленията, посочени в настоящата директива, следва да се упражняват в съответствие с ясни правила и критерии. Тези правила следва да имат за цел да се вземе предвид необходимостта като цяло от ефективни, съразмерни и възпиращи наказания за корупционни престъпления и да се гарантира ефективността на съдебния процес.

(32) С настоящата директива не се засягат общите разпоредби и принципи на националното наказателно право относно налагането и изпълнението на присъди в съответствие с конкретните обстоятелства на всеки отделен случай.

(33) Предвид, по-специално, мобилността на определени извършители и облаги, произтичащи от престъпна дейност, както и сложния характер на трансграничните разследвания, необходими за противодействие на корупцията, всички държави членки следва да установят своята компетентност, за да могат компетентните органи да разследват и преследват по наказателен ред тази престъпност ефективно, включително когато престъплението е извършено изцяло или частично на тяхна територия. Като част от това задължение държавите членки следва да гарантират, че е установена компетентност и в случаите, когато дадено престъпление е извършено посредством информационна система, използвана на тяхна територия, независимо дали тази технология е разположена на тяхната територия.

(34) С цел да се гарантира, че компетентните органи разполагат с достатъчно време за провеждането на сложни разследвания и наказателни преследвания, в настоящата директива се предвижда минимален давностен срок, с който се предоставя достатъчен период от време след извършването на корупционните престъпления за тяхното разкриване, разследване, наказателно преследване и постановяване на присъда за тях, без да се засягат онези държави членки, които не определят давностни срокове за разследването, наказателното преследване и правоприлагането.

(35) Корупционните престъпления могат да бъдат трудни за установяване и разследване, тъй като се извършват предимно потайно. Следователно значителна част от корупционните престъпления остават неразкрити, а престъпните групи имат възможност да се възползват от облагите от корупцията, в която участват. Колкото повече време отнема разкриването на дадено корупционно престъпление, толкова по-трудно е да се открият доказателства за него. Поради това следва да се гарантира, че правоприлагащите органи и компетентните органи разполагат с подходящи способи за разследване, за да събират относими доказателства за корупционните престъпления, които често засягат повече от една държава членка. Освен това, в тясно сътрудничество с Агенцията на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL), държавите членки следва да осигурят достатъчно обучение, включително относно използването на способи за разследване за успешното провеждане на производства и за установяването и количественото определяне на облагите от корупция в контекста на отнемането и конфискацията на активи. С настоящата директива също така се улеснява събирането на информация и доказателства, като се определят смекчаващи обстоятелства за извършителите, които съдействат на органите. Обучението на правоприлагащите и съдебните органи следва да се отнася до наказателното разследване и наказателните производства за престъпления, попадащи в обхвата на настоящата директива.

(36) Лицата, подаващи сведения до компетентните органи относно минали, продължаващи или планирани случаи на корупция, които са придобили тази информация в контекста на свързаните с работата им дейности, рискуват да бъдат подложени на ответни действия с цел отмъщение в този контекст. Такива сведения от лица, сигнализиращи за нередности, могат да подобрят правоприлагането, като дадат възможност на компетентните органи ефективно да предотвратяват, разкриват и преследват по наказателен ред корупцията. Като се има предвид общественият интерес от защита на публичните и частните институции срещу такива деяния и от повишаване на прозрачността, доброто управление и отчетността, е необходимо да се гарантира наличието на ефективни механизми, с които се дава възможност на сигнализиращите за нередности лица да използват поверителни канали за подаването на сигнали до компетентните органи и с които тези лица се предпазват от ответни действия с цел отмъщение. Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета ([13]) се прилага за сигнали за нарушения, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е посочено в член 325 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и е допълнително уточнено в съответните мерки на Съюза, и следователно се прилага за подаването на сигнали за всички престъпления, попадащи в обхвата на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета ([14]). Що се отнася до престъпленията, посочени в настоящата директива, Директива (ЕС) 2019/1937 следва да се прилага — при условията, установени в нея, по отношение на подаването на сигнали за такива престъпления и на защитата на лицата, които подават сигнали за такива престъпления. Извън задълженията, произтичащи от Директива (ЕС) 2019/1937, компетентните национални органи следва да гарантират, че лицата, които представят доказателства или по друг начин сътрудничат при наказателни разследвания, получават достъп до необходимата защита в съответствие с националното право.

(37) Тъй като широката общественост е неблагоприятно засегната от корупционни престъпления и като цяло не може да представлява себе си като жертва в наказателното производство, за целите на ефективното правоприлагане представителите на заинтересованата общественост следва да имат възможност да действат в името на общия интерес по дела за корупция в съответствие с националното право и при спазване на съответните процесуални правила. Настоящата директива не изисква от държавите членки да въвеждат нови процесуални права за представителите на заинтересованата общественост. Въпреки това, когато такива процесуални права за представителите на заинтересованата общественост съществуват в държава членка в равностойни ситуации по отношение на престъпления, различни от предвидените в настоящата директива, като например правото на участие в производството като граждански ищец, такива процесуални права следва да се предоставят и на представителите на заинтересованата общественост в производствата, отнасящи се за корупционни престъпления, определени в настоящата директива. Правата на представителите на заинтересованата общественост не засягат правата на жертвите, посочени в Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([15]). Понятията „представители на заинтересованата общественост“ и „жертви“ следва да останат отделни едно от друго и от държавите членки не следва да се изисква да прилагат правата на жертвите към представителите на заинтересованата общественост. Настоящата директива не изисква от държавите членки да предоставят на представителите на заинтересованата общественост процесуалните права в наказателното производство, които те предоставят на категории лица, различни от представителите на заинтересованата общественост.

([13]) Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

([14]) Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

([15]) Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

(38) Настоящата директива изисква от държавите членки да приемат и публикуват национална стратегия за предотвратяване на корупцията и борба с нея. Държавите членки се насърчават да разработят националната стратегия в консултация с гражданското общество, органите или организационните звена за борба с корупцията, независими експерти, изследователи и други заинтересовани страни. В националната стратегия следва да се вземат предвид нуждите, особеностите и предизвикателствата на държавите членки.

(39) Независимите организации на гражданското общество са от решаващо значение за правилното функциониране на демокрацията и играят ключова роля за отстояването на общите ценности, на които се основава Съюзът. Те действат като основни пазители, като привличат вниманието към заплахите за принципите на правовата държава, допринасят за отчетността на властимащите и гарантират зачитането на основните права. Държавите членки следва да насърчават участието на гражданското общество в дейностите за борба с корупцията, когато това е целесъобразно.

(40) Медийният плурализъм и свободата на медиите са ключови фактори за принципите на правовата държава, демократичната отчетност, равенството и борбата с корупцията. Независимите и плуралистични медии, по-специално разследващата журналистика, играят важна роля за контрола на обществените дела, като разкриват евентуални случаи на корупция и нарушения по отношение на почтеността, повишават осведомеността и насърчават почтеността. Държавите членки са длъжни да гарантират благоприятна среда за журналистите, да защитават тяхната безопасност и проактивно да насърчават свободата на медиите и медийния плурализъм. Препоръката на Комисията относно гарантирането на защитата, сигурността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз от 16 септември 2021 г., препоръката на Комисията относно защитата на журналистите и защитниците на човешките права, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“) от 27 април 2022 г., както и Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета ([16]) включват важни гаранции и стандарти, за да се гарантира, че журналистите, защитниците на правата на човека и други лица могат безпрепятствено да изпълняват своята роля.

(41) За да се предприемат ефективни мерки за справяне с престъпленията, определени в настоящата директива, е необходимо компетентните органи в държавите членки да събират точни, последователни и съпоставими статистически данни относно посочените престъпления. Поради това държавите членки следва да гарантират, че е въведена подходяща система за записване, изготвяне и предаване на съществуващите статистически данни за престъпленията, определени в настоящата директива. Важно е тези статистически данни да се използват от държавите членки за анализ на мащаба и тенденциите при престъпленията, свързани с корупция, както и за предоставяне на информация на гражданите. Държавите членки следва да публикуват съответните статистически данни за производствата, свързани с корупционни престъпления, извлечени от данни, които вече съществуват на централизирано или децентрализирано равнище в цялата държава членка. Тези данни могат да бъдат анализирани и използвани от Комисията в контекста на мониторинга, изпълнението и оценката на директивата, както и на прилагането на всеки от инструментите в инструментариума в областта на принципите на правовата държава, като например годишния доклад за върховенството на закона.

([16]) Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“) (ОВ L, 2024/1069, 16.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

(42) За ефективната борба с корупцията от решаващо значение е ефикасният обмен на информация между компетентните органи, отговарящи за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на корупционни престъпления. Държавите членки следва да гарантират, че информацията се обменя между компетентните правоприлагащи органи ефективно и своевременно, като се използва мрежовото приложение за защитен обмен на информация на Европол (SIENA), в съответствие с националното право и правото на Съюза. Настоящата директива, която има за цел установяването на общи определения за корупционните престъпления, следва да служи като еталон за обмена на информация и сътрудничеството между компетентните национални органи съгласно регламенти (ЕС) № 603/2013 ([17]), (ЕС) 2018/1240 ([18]) и (ЕС) 2018/1862 ([19]) на Европейския парламент и на Съвета, директиви (ЕС) 2016/681 ([20]), (ЕС) 2019/1153 ([21]) и (ЕС) 2023/977 ([22]) на Европейския парламент и на Съвета и Решение 2008/633/ПВР на Съвета ([23]).

(43) Корупцията е хоризонтален проблем, като уязвимостите и най-подходящият начин за справяне с тях се различават в отделните сектори. Поради това държавите членки следва на подходящи интервали от време да извършват оценка, за да установят секторите или професиите, изложени на най-голям риск от корупция, и да разработват мерки с цел справяне с основните рискове в установените сектори или професии, включително като организират редовно, когато е целесъобразно, дейности за повишаване на осведомеността, адаптирани към особеностите на установените сектори или професии. Държавите членки, които разполагат с широкообхватни национални стратегии за борба с корупцията, биха могли също така да изберат как да разглеждат своите оценки на риска в рамките на тези стратегии, при условие че рисковете се оценяват и мерките се преразглеждат редовно. Както се посочва в доклада на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 23 януари 2019 г., озаглавен „Режими за предоставяне на гражданство и право на пребиваване в ЕС“, режимите за предоставяне на право на пребиваване срещу инвестиции например са сред секторите с голям риск от корупция и поради това следва да бъдат включени в оценките на секторите, изложени на най-голям риск от корупция, и в обученията, които трябва да се провеждат от държавите членки, както е предвидено в настоящата директива.

(44) За да се осигури равностойно равнище на защита на финансовите интереси на Съюза и на националните финансови интереси, разпоредбите на Директива (ЕС) 2017/1371 следва да бъдат приведени в съответствие с тези на настоящата директива. За тази цел правилата, приложими за престъпленията, засягащи финансовите интереси на Съюза, по отношение на наказателните и ненаказателните санкции, отегчаващите и смекчаващите обстоятелства и давностните срокове следва да бъдат равностойни на предвидените в настоящата директива.

([17]) Регламент (ЕС) № 603/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за създаване на система Евродак за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № 604/2013 за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство и за искане на сравнения с данните в Евродак от правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането и за изменение на Регламент (ЕС) № 1077/2011 за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj).

([18]) Регламент (ЕС) 2018/1240 на Европейския парламент и на Съвета от 12 септември 2018 г. за създаване на Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) и за изменение на регламенти (ЕС) № 1077/2011, (ЕС) № 515/2014, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2016/1624 и (ЕС) 2017/2226 (ОВ L 236, 19.9.2018 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([19]) Регламент (ЕС) 2018/1862 на Европейския парламент и на Съвета от 28 ноември 2018 г. за създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на полицейското сътрудничество и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, за изменение и отмяна на Решение 2007/533/ПВР на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1986/2006 на Европейския парламент и на Съвета и Решение 2010/261/ЕС на Комисията (ОВ L 312, 7.12.2018 г., стр. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

([20]) Директива (ЕС) 2016/681 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([21]) Директива (ЕС) 2019/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за установяване на правила, с които се улеснява използването на финансова и друга информация за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на определени престъпления, и за отмяна на Решение 2000/642/ПВР на Съвета (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1153/oj).

([22]) Директива (ЕС) 2023/977 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. относно обмена на информация между правоприлагащите органи на държавите членки и за отмяна на Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета (ОВ L 134, 22.5.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj).

([23]) Решение 2008/633/ПВР на Съвета от 23 юни 2008 г. относно достъпа до Визовата информационна система (ВИС) за справки от оправомощени органи на държавите членки и от Европол с цел предотвратяване, разкриване и разследване на терористични действия и други тежки престъпления (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/633/oj).

(45) Изпълнението на настоящата директива следва да гарантира равнище на защита на финансовите интереси на Съюза, което е равностойно на защитата на националните финансови интереси.

(46) Доколкото целите на настоящата директива, а именно да се установят общи минимални правила относно определенията на престъпления в областта на корупцията във всички държави членки и наличието на ефективни, съразмерни и възпиращи наказателни санкции за тези престъпления, не може да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а предвид мащаба и последиците на настоящата директива може да бъде по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.

(47) За възпиращия ефект, който се цели с прилагането на наказателноправни санкции, се изисква особена предпазливост по отношение на основните права. В настоящата директива се зачитат основните права и се съблюдават принципите, признати в частност от Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на свобода и сигурност, защитата на личните данни, свободата при избора на професия и правото на труд, свободата на стопанска инициатива, правото на собственост, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита, принципите на законност и съразмерност на престъпленията и наказанията, както и принципът *ne bis in idem*.

(48) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета ([24]) Европейският надзорен орган по защита на данните даде становище на 21 юни 2023 г.

(49) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Ирландия, с писмо от 10 юли 2023 г., е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.

(50) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане. Рамково решение 2003/568/ПВР продължава да бъде обвързващо за Дания и да се прилага спрямо нея,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и обхват

С настоящата директива се установяват минимални правила относно определянето на престъпленията и наказателните и ненаказателни санкции в областта на корупцията, както и мерки за по-добро предотвратяване на корупцията и борба с нея.

([24]) Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „имущество“ означава всякакъв вид средства или активи, включително криптоактиви, веществени или невеществени, движими или недвижими, материални или нематериални, и правни документи или инструменти във всякаква форма, включително електронна или цифрова, доказващи правото на собственост или други права върху такива активи;

2) „публичен служител“ означава:

   а) служител на Съюза или национален служител на държава членка или на трета държава;

   б) всяко друго лице, което е назначено и изпълнява функции на публична служба в съответствие с националното право, включително лице, което действа по възлагане или под ръководството на публичен орган в държава членка или трета държава;

   в) лице, което е назначено и изпълнява функции на публична служба в международна организация или международен съд;

3) „служител на Съюза“ означава лице, което е:

   а) длъжностно лице или друг договорно нает от Съюза служител по смисъла на Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейския съюз, установени в Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 на Съвета ([25]) (наричан по-нататък „Правилник за длъжностните лица“), или

   б) командировано в Съюза от държава членка или от публичен или частен орган и което изпълнява функции, съответстващи на функциите, изпълнявани от длъжностните лица или другите служители на Съюза.

   Членовете на институция, орган, служба или агенция на Съюза и персоналът на тези органи се приравняват на служители на Съюза, доколкото Правилникът за длъжностните лица не се прилага за тях;

4) „национален служител“ означава всяко лице, което заема изпълнителна, административна или съдебна длъжност на национално, регионално или местно равнище, независимо дали е назначено, избрано или нает въз основа на договор, дали заема длъжността безсрочно или временно, срещу заплащане или не, както и независимо от старшинството на това лице.

   Всяко лице, заемащо законодателна длъжност на национално, регионално или местно равнище се приравнява на национален служител в съответствие с националното право;

5) „арбитър“ означава всяко лице, на което е възложено да постановява правно обвързващи решения по спорове, повдигнати от страните по арбитражни споразумения, когато статутът на арбитрите е определен в националното право;

6) „съдебен заседател“ означава всяко лице, което действа като член на орган, отговарящ за определянето на вината на обвиняем в рамките на съдебен процес, в съответствие с националното право;

7) „нарушение на задължение“ означава най-малкото всяко поведение, което представлява нарушение на законово задължение или нарушение на професионалните правила или указания, които се прилагат в стопанската дейност на лице, което в каквото и да е качество ръководи или работи за образуване от частния сектор;

([25]) Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 на Съвета от 29 февруари 1968 г. относно определяне на Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейските общности и относно постановяване на специални мерки, временно приложими за длъжностни лица на Комисията (ОВ L 56, 4.3.1968 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

8) „юридическо лице“ означава всяко образувание, което има правосубектност съгласно приложимото национално право, с изключение на държави или публични органи, които упражняват държавна власт, и на публични международни организации;

9) „високопоставен служител“ означава публичен служител, на когото са възложени ключови изпълнителни, административни, законодателни или съдебни функции в съответствие с националното право; това може да включва: ръководители на централни и регионални правителства, членове на централното и регионалното правителство, заместник-министри, държавни секретари, ключови политически съветници, ръководители и членове на личния кабинет или на кабинета на министри, когато са сформирани такива, членове на парламентарни камари, членове на конституционни и върховни съдилища, главния прокурор и членове на върховните одитни институции, както и членове на колегиума на членовете на Европейската комисия и членове на Европейския парламент.

Разпоредбите на настоящата директива относно високопоставените служители се тълкуват, без да се засягат имунитетите и привилегиите, установени съгласно националните конституции или закони.

ГЛАВА II

КОРУПЦИОННИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Член 3

Подкуп в публичния сектор

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е умишлено, следното деяние съставлява престъпление:

а) обещаване, предлагане или даването, пряко или чрез посредник, на неследваща се облага от какъвто и да е вид на публичен служител за него или за трето лице, за да извърши или да не извърши действие при упражняването на служебните си функции (активен подкуп в публичния сектор);

б) поискването или получаването от публичен служител, пряко или чрез посредник, на неследваща се облага от какъвто и да е вид или приемането на предложение или обещание за такава облага за себе си или за трето лице, за да извърши или да не извърши действие при упражняването на служебните си функции (пасивен подкуп в публичния сектор).

За целите на настоящия член арбитрите и съдебните заседатели се считат за публични служители.

Член 4

Подкуп в частния сектор

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е извършено умишлено и при осъществяването на икономически, финансови, стопански или търговски дейности, следното деяние съставлява престъпление:

а) обещаването, предлагането или даването, пряко или чрез посредник, на неследваща се облага от какъвто и да е вид на лице, което в каквото и да е качество ръководи или работи в образувание от частния сектор, за това лице или за трето лице, за да извърши или да не извърши действие в нарушение на задълженията си (активен подкуп в частния сектор);

б) поискването или получаването, пряко или чрез посредник, от страна на лице, което в каквото и да е качество ръководи или работи в образувание от частния сектор, на неследваща се облага от какъвто и да е вид или приемането на предложение или обещание за такава облага за себе си или за трето лице, за да извърши или да не извърши действие в нарушение на задълженията си (пасивен подкуп в частния сектор).

Член 5

Присвояване

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е умишлено, обременяването, изразходването, усвояването или използването от публичен служител на имущество, чието управление пряко или косвено му е поверено, в противоречие с целта, за която то е предназначено, съставлява престъпление, когато е за облага на служителя или за облага на друго лице или образувание или когато уврежда финансовите интереси на засегнатото публично или частно образувание.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е умишлено, обременяването, изразходването, усвояването или използването, при осъществяването на икономически, финансови, стопански или търговски дейности, от лице, което в каквото и да е качество ръководи или работи в образувание от частния сектор, на имущество, чието управление пряко или косвено е поверено на това лице, в противоречие с целта, за която то е предназначено, съставлява престъпление, когато е за облага на това лице или за облага на друго лице или образувание или когато уврежда финансовите интереси на засегнатото публично или частно образувание.

Член 6

Търговия с влияние

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е умишлено, следното деяние съставлява престъпление:

а) обещаването, предлагането или даването, пряко или чрез посредник, на неследваща се облага от какъвто и да е вид на което и да е лице, за да упражни неправомерно влияние върху действие или бездействие от страна на публичен служител при упражняването на неговите служебни функции с цел получаване на неследваща се облага от публичен служител;

б) поискването или получаването, пряко или чрез посредник, на неследваща се облага от какъвто и да е вид или приемането на предложение или обещание за такава облага от което и да е лице, за да упражни неправомерно влияние върху действие или бездействие от страна на публичен служител при упражняването на неговите служебни функции с цел получаване на неследваща се облага от публичния служител.

За целите на настоящия член арбитрите и съдебните заседатели се считат за публични служители.

2. За да съставлява посоченото в параграф 1 деяние престъпление, е без значение дали влиянието е било упражнено или не, както и дали заявеното влияние действително е довело до търсените резултати или не.

Член 7

Незаконно упражняване на публични функции

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато са умишлени, поне някои тежки нарушения на закона при извършването или неизвършването на действие от публичен служител при упражняването на функциите му съставляват престъпления. Държавите членки могат да ограничат прилагането на настоящия член до определени категории публични служители.

Член 8

Възпрепятстване на правосъдието

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато е умишлено, следното деяние съставлява едно или няколко престъпления:

а) използването, пряко или чрез посредник, на физическа сила, заплахи или сплашване, или обещаването, предлагането или даването на облага за подбуждане към лъжесвидетелстване или за оказване на намеса при даването на показания или при представянето на доказателства в хода на производство, във връзка с извършването на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 9 и 11;

б) използването, пряко или чрез посредник, на физическа сила, заплахи или сплашване за оказване на намеса при изпълнението на служебните задължения на лице, което заема съдебна длъжност, или на член на правоприлагащ орган във връзка с извършването на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 9 и 11.

Член 9

Обогатяване от корупционни престъпления

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишленото придобиване, притежаване или използване от публичен служител на имущество, за което същият служител знае, в момента на получаване, че това имущество е придобито в резултат на извършването от друг публичен служител на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8 и 11, съставлява престъпление.

Член 10

Укриване

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишленото укриване или прикриване на истинското естество, източника, местоположението, разпореждането, движението, правата по отношение на имущество или собствеността върху имущество със знанието, че това имущество е придобито в резултат на извършването на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8 и 11, съставлява престъпление.

Член 11

Подбудителство, помагачество и опит за извършване на престъпление

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подбудителството към извършването на престъпление, посочено в членове 3—6 и членове 8—10, съставлява престъпление.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че помагачеството за извършване на престъпление, посочено в членове 3—6 и членове 8—10, съставлява престъпление.

3. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че опитът за извършване на престъпление, посочено в членове 9 и 10, се наказва като престъпление, и обмислят предприемането на необходимите мерки, за да гарантират, че опитът за извършване на поне едно от престъпленията, посочени в членове 3—6, се наказва като престъпление.

Член 12

Наказания и мерки за физическите лица

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията, посочени в членове 3—11, се наказват с ефективни, съразмерни и възпиращи наказателни санкции.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че:

а) престъплението, посочено в член 3, когато действието, което ще се извърши от служителя, или неизвършването на действие от служителя, е в нарушение на задълженията на този служител, се наказва с максимален срок лишаване от свобода най-малко пет години;

б) престъпленията, посочени в член 5, параграф 1 и членове 9 и 10, се наказват с максимален срок лишаване от свобода най-малко четири години;

в) престъпленията, посочени в член 3, когато действието, което ще се извърши от служителя, или неизвършването на действие от служителя, не е в нарушение на задълженията на този служител, както и в членове 4 и 6, се наказват с максимален срок лишаване от свобода най-малко три години.

3. Държавите членки могат да предвидят, че деянието, описано в член 5, не съставлява престъпление, когато размерът на облагата или вредата е по-малък от 10 000 EUR. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че прагът от 10 000 EUR или повече може да бъде достигнат чрез поредица от деяния, попадащи в обхвата на член 5, които са свързани и са от един и същ вид, когато тези деяния са извършени от един и същ извършител.

4. Без да се засягат параграфи 1 и 2 от настоящия член, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че на физическите лица, които са извършили престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, могат да се налагат допълнителни наказателни и ненаказателни санкции или мерки, които са съразмерни на тежестта на деянието. Тези наказания или мерки могат да включват следното:

а) глоби;

б) освобождаване, временно отстраняване и преназначаване на лицата, заемащи публична длъжност;

в) лишаване от правото да:

i) заемат публична длъжност;

ii) изпълняват функции на публична служба;

iii) заемат длъжност в юридическо лице, притежавано изцяло или частично от държавата членка;

iv) упражняват стопанските дейности, които са довели до съответното престъпление или са го направили възможно;

г) временни забрани за кандидатиране за публична длъжност;

д) отнемане на разрешения и разрешителни за упражняване на дейностите, които са довели до съответното престъпление или са го направили възможно;

е) лишаване от достъп до публично финансиране, включително до тръжни процедури за възлагане на обществени поръчки, предоставяне на безвъзмездни средства, отдаване на концесии и предоставяне на лицензи;

ж) когато е налице обществен интерес, публикуване на целия съдебен акт, отнасящ се до извършеното престъпление и наложените наказания или мерки, или на част от него, без да се засягат правилата относно правото на неприкосновеност на личния живот и защитата на личните данни.

Член 13

Отговорност на юридическите лица

1. Държавите членки гарантират, че от юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, когато тези престъпления са извършени в полза на тези юридически лица от лице, което заема ръководна длъжност в съответното юридическо лице, като действа самостоятелно или като член на орган на това юридическо лице, въз основа на едно или няколко от следните основания:

а) правомощие да представлява юридическото лице;

б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице; или

в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1 от настоящия член, е направила възможно извършването, от негово подчинено лице, на престъпление, посочено в членове 3—6 и членове 8—11, в полза на това юридическо лице.

3. Отговорността на юридическите лица по параграфи 1 и 2 от настоящия член не изключва възможността за образуване на наказателно производство срещу физическите лица, които са извършители, подбудители или помагачи във връзка с престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11.

Член 14

Санкции и мерки за юридически лица

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност съгласно член 13, параграф 1 или 2, се наказва с ефективни, съразмерни и възпиращи наказателни или ненаказателни санкции или мерки.

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че санкциите или мерките за юридически лица, подведени под отговорност съгласно член 13, параграф 1 или 2, за престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, включват наказателни или ненаказателни глоби, които са съразмерни на тежестта на деянието и на индивидуалното, финансовото и друго положение на съответното юридическо лице, и могат да включват различни наказателни или ненаказателни санкции или мерки, които са съразмерни на тежестта на деянието, като например:

а) лишаване от право на държавно подпомагане или помощи;

б) лишаване от достъп до публично финансиране, включително до тръжни процедури за възлагане на обществени поръчки, предоставяне на безвъзмездни средства, отдаване на концесии и предоставяне на лицензи;

в) временно или постоянно лишаване от право да упражнява стопанска дейност;

г) отнемане на разрешения и разрешителни за упражняване на дейностите, които са довели до съответното престъпление или са го направили възможно;

д) възможност публичните органи да отменят или развалят договор, в контекста на който е извършено престъплението;

е) поставяне под съдебен надзор;

ж) съдебна ликвидация;

з) затваряне на предприятия, използвани за извършване на престъплението; както и

и) когато е налице обществен интерес, публикуване на целия съдебен акт, отнасящ се до извършеното престъпление и наложените санкции или мерки, или на част от него, без да се засягат правилата относно правото на неприкосновеност на личния живот и защитата на личните данни.

3. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че поне юридическите лица, подведени под отговорност съгласно член 13, параграф 1, за посочените в членове 3—6 и член 9 престъпления, се санкционират с наказателни или ненаказателни глоби, които са съразмерни на тежестта на деянието и на индивидуалното, финансовото и друго положение на съответното юридическо лице. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че максималният размер на тези глоби е не по-малък от:

а) за престъпленията по членове 3—5:

i) 5 % от общия оборот в световен мащаб на юридическото лице за финансовата година, предхождаща годината, в която е било извършено престъплението, или за финансовата година, предхождаща годината, в която е постановено решението за налагане на глоба; или като алтернатива;

ii) сума, съответстваща на 40 000 000 EUR;

б) за престъпленията по членове 6, 8 и 9:

i) 3 % от общия оборот в световен мащаб на юридическото лице за финансовата година, предхождаща годината, в която е било извършено престъплението, или за финансовата година, предхождаща годината, в която е постановено решението за налагане на глоба; или като алтернатива;

ii) сума, съответстваща на 24 000 000 EUR.

Държавите членки могат да установят правила за случаите, в които не е възможно размерът на глобата да бъде определен въз основа на общия оборот в световен мащаб на юридическото лице за финансовата година, предхождаща годината, в която е било извършено престъплението, или за финансовата година, предхождаща годината, в която е постановено решението за налагане на глоба.

Член 15

Отегчаващи обстоятелства

1. Доколкото това не е част от елементите от състава на престъпленията, посочени в членове 3—6 и член 9, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че във връзка със съответните престъпления, посочени в членове 3—6 и членове 9—11, обстоятелството, че престъпленията са извършени в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР, се счита за отегчаващо обстоятелство.

2. Доколкото посочените по-долу обстоятелства все още не са част от елементите от състава на престъпленията, посочени в членове 3—6 и член 9, държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че във връзка със съответните престъпления, посочени в членове 3—6 и членове 9—11, едно или повече от следните обстоятелства могат, в съответствие с националното право, да се считат за отегчаващи обстоятелства:

а) извършителят е високопоставен служител;

б) извършителят вече е бил осъждан с окончателна присъда за престъпления от същия вид като тези, посочени в членове 3—6 и членове 9—11;

в) извършителят е получил значителна облага или престъплението е причинило значителни вреди, доколкото тази облага или тези вреди могат да бъдат определени;

г) извършителят упражнява функции по разследване, наказателно преследване или постановяване на присъди;

д) извършителят се е възползвал от уязвимото положение на лице, участвало в извършването на престъплението;

е) извършителят е задължен субект по смисъла на член 2 от Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета ([26]) или служител на задължен субект, или разполага с правомощието, самостоятелно или като член на орган на задължения субект, да представлява този субект, или правомощието да взема решения от името на този субект или да упражнява контрол в рамките на задължения субект, и е извършил престъплението при упражняване на професионалната си дейност.

Член 16

Смекчаващи обстоятелства

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че във връзка със съответните престъпления, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, едно или повече от следните обстоятелства могат, в съответствие с националното право, да се считат за смекчаващи обстоятелства:

а) извършителят предоставя на компетентните органи информация, която те не биха могли да получат по друг начин и която им помага да установят самоличността на другите извършители или да ги подведат под отговорност;

б) извършителят предоставя на компетентните органи информация, която те не биха могли да получат по друг начин и която им помага да открият доказателства;

в) извършителят е юридическо лице, подведено под отговорност за някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, и освен ако това не представлява основание за освобождаване от отговорност, е въвел ефективни програми за вътрешен контрол, осведоменост по въпросите на етиката и съответствие с цел предотвратяване на корупцията преди или след извършването на престъплението;

г) извършителят е юридическо лице, подведено под отговорност за някое от престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, което след разкриване на престъплението своевременно и доброволно е съобщило за престъплението на компетентните органи и е предприело коригиращи мерки.

Смекчаващите обстоятелства, посочени в букви в) и г), са приложими само за юридически лица.

Член 17

Привилегии и имунитет по отношение на разследването и наказателното преследване на корупционни престъпления

Освен когато това противоречи на техните конституции, конституционни принципи и закони, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че предоставените на националните служители привилегии или имунитет по отношение на разследването и наказателното преследване на престъпленията, посочени в настоящата директива, могат да бъдат отнети.

([26]) Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

Член 18

Компетентност

1. Всяка държава членка взема необходимите мерки за установяване на своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в настоящата директива, когато:

а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на нейна територия;

б) извършителят на престъплението е неин гражданин.

2. Всяка държава членка уведомява Комисията, когато реши да разшири компетентността си по отношение на едно или повече от престъпленията, посочени в настоящата директива, които са извършени извън нейната територия, когато:

а) извършителят обичайно пребивава на нейна територия;

б) престъплението е извършено срещу неин гражданин или лице, чието обичайно местопребиваване е на нейна територия;

в) престъплението е извършено в полза на юридическо лице, установено на нейна територия;

г) престъплението е извършено в полза на юридическо лице във връзка със стопанска дейност, осъществявана изцяло или частично на нейна територия.

3. Когато престъпление, посочено в настоящата директива, попада в компетентността на повече от една държава членка, тези държави членки си сътрудничат, за да определят коя държава членка ще проведе наказателното производство. Когато е уместно, въпросът се отнася до Евроюст в съответствие с член 12, параграф 2 от Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета ([27]).

4. В случаите, посочени в параграф 1, буква б), държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че упражняването на тяхната компетентност не е подчинено на условието наказателното преследване да може да бъде образувано единствено вследствие на уведомяване от страна на държавата, в която е извършено престъплението, или вследствие на подаване на сигнал в държавата, в която е извършено престъплението.

Член 19

Давностни срокове

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок, който позволява извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда за престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, достатъчно време след извършването на престъпленията, за да се противодейства ефективно на тези престъпления. Давностният срок е, както следва:

а) най-малко осем години от извършването на престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко четири години;

б) най-малко пет години от извършването на престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко три години.

([27]) Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства (ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 42, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок, който позволява изпълнението на наказанията, наложени с окончателна присъда за престъпленията, посочени в членове 3—6 и членове 8—11, достатъчно време след тази присъда. Този давностен срок е, както следва:

а) най-малко десет години от датата, на която е постановена окончателната присъда, в следните случаи:

i) наказание лишаване от свобода повече от една година, или алтернативно;

ii) наказание лишаване от свобода за престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко четири години;

б) най-малко пет години от датата, на която е постановена окончателната присъда, в следните случаи:

i) наказание лишаване от свобода до една година, или алтернативно;

ii) наказание лишаване от свобода за престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко три години.

3. Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член държавите членки могат да определят по-кратък давностен срок, при условие че този давностен срок може да бъде прекъснат или спрян в случай на определени действия. Този срок не е по-кратък от:

а) пет години за престъпления, наказуеми с максимален срок лишаване от свобода най-малко четири години;

б) три години за престъпления, наказуеми с максимален срок лишаване от свобода най-малко три години;

4. Чрез дерогация от параграф 2 от настоящия член държавите членки могат да определят по-кратък давностен срок, при условие че този давностен срок може да бъде прекъснат или спрян в случай на определени действия. Този срок не е по-кратък от:

а) пет години от датата, на която е постановена окончателната присъда, в следните случаи:

i) наказание лишаване от свобода повече от една година, или алтернативно;

ii) наказание лишаване от свобода за престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко четири години;

б) три години от датата, на която е постановена окончателната присъда, в следните случаи:

i) наказание лишаване от свобода до една година, или алтернативно;

ii) наказание лишаване от свобода за престъпление, наказуемо с максимален срок лишаване от свобода най-малко три години.

ГЛАВА III

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА КОРУПЦИЯТА, ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛИ И РАЗСЛЕДВАНЕ

Член 20

Предотвратяване на корупцията

1. Държавите членки предприемат подходящи действия, като например информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността сред обществеността и в частния сектор относно последиците и вредите от корупцията с цел да намалят извършването на корупционни престъпления като цяло, както и риска от корупция.

2. С цел предотвратяване на корупцията държавите членки предприемат мерки за осигуряване на високо ниво на почтеност, прозрачност и отчетност в публичната администрация и при вземането на решения в публичния сектор. Държавите членки насърчават култура на обществените услуги, основана на тези принципи, като гарантират, че националните служители и администрации продължават да развиват капацитета си за поддържане на подходящи професионални стандарти, както и своята осведоменост за ситуациите на конфликт на интереси и за рисковете от корупция.

3. Държавите членки предприемат мерки, за да гарантират наличието на превантивни инструменти. Тези инструменти могат да включват например подходящ достъп до информация от обществен интерес, правила за разкриване и управление на конфликти на интереси в публичния сектор, мерки за гарантиране на прозрачност при финансирането на кандидатурите за изборни публични служители и политически партии, правила за деклариране на имущество и проверка на тези декларации, декларации за интереси от национални служители, определени от националното право и регулиране на ситуации на преминаване на работа от публичния в частния сектор и обратно на такива служители, правила относно недекларирането на значително имущество или интереси, както и правила, уреждащи взаимодействието между частния и публичния сектор.

4. Държавите членки гарантират наличието на мерки за предотвратяване на корупцията както в публичния, така и в частния сектор, както и че тези мерки са съобразени със специфичните рискове в дадената област на дейност. Тези мерки включват най-малкото дейности за укрепване на почтеността и за предотвратяване на възможностите за корупция сред:

а) високопоставените служители;

б) правоприлагащите органи и съдебните органи, включително мерки, свързани с тяхното назначаване и поведение.

5. На подходящи интервали от време държавите членки извършват оценка, за да установят секторите или професиите, изложени на най-голям риск от корупция, и разработват мерки за справяне с основните рискове в установените сектори и професии.

6. След като направят оценката, посочена в параграф 5, държавите членки организират редовно, когато е целесъобразно, дейности за повишаване на осведомеността, адаптирани към особеностите на установените сектори и професии, включително относно етиката.

7. Когато е целесъобразно, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на участието на гражданското общество, академичните среди, неправителствените и общностните организации в дейности за борба с корупцията.

Член 21

Национални стратегии

Без да се засягат съществуващите политики, всяка държава членка приема и публикува национална стратегия за предотвратяване на корупцията и борба с нея, в която се определят целите, приоритетите и съответните мерки, както и средствата за постигане на тези цели. Държавите членки се стремят да гарантират, че тази национална стратегия се разработва в консултация с гражданското общество, съответните органи или звена, посочени в член 22, независими експерти, изследователи и други заинтересовани страни, и отчита нуждите, особеностите и предизвикателствата на държавите членки.

Член 22

Органи или организационни звена за борба с корупцията

1. За да насърчат борбата с корупцията на обща основа, държавите членки гарантират наличието на един или няколко органа или едно или няколко организационни звена, на които е възложено предотвратяването на корупцията и които имат необходимите знания и умения за борба с корупцията. Задачите на тези органи или организационни звена могат да включват, когато е целесъобразно:

а) проверка на декларациите за имущество на националните служители, както е определено съгласно националното право;

б) наблюдение на спазването на правилата за прозрачност, приложими за националните служители и публичните субекти;

в) наблюдение на спазването на законовите разпоредби и правилата, свързани с конфликтите на интереси в публичния сектор;

г) определяне на секторите или професиите, които са изложени на най-голям риск от корупция;

д) сътрудничество с компетентните институции, органи или организационни звена, на които е възложено да противодействат на корупцията.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират наличието на един или няколко органа или организационни звена, на които е възложено да противодействат и да разследват корупцията.

3. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че органите или организационните звена, посочени в параграфи 1 и 2:

а) действат без неправомерна намеса;

б) са познати на обществеността;

в) когато е уместно, вземат решения или отправят препоръки в съответствие с прозрачни процедури, установени със законови, подзаконови или административни разпоредби;

г) докладват за основните си дейности и резултатите от тях.

Член 23

Ресурси

Държавите членки гарантират, че органите или организационните звена, на които е възложено предотвратяването и противодействието на корупцията, разполагат с достатъчно квалифицирани служители и с финансовите, техническите и технологичните ресурси, необходими за ефективното изпълнение на техните функции, свързани с прилагането на настоящата директива.

Член 24

Обучение

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки за предоставяне на актуално обучение за своите национални служители, за да могат те да установяват различните форми на корупция и корупционните рискове, които могат да възникнат при изпълнението на техните задължения, и да реагират своевременно и по подходящ начин на всяка подозрителна дейност.

2. Без да се засягат независимостта на съдебната власт и различията в нейната организация в Съюза, всяка държава членка предприема необходимите мерки за предоставяне на специализирано и актуално обучение за правоприлагащите и съдебните органи, на които са възложени наказателните разследвания и наказателните производствата за престъпления, попадащи в обхвата на настоящата директива.

Член 25

Защита на лицата, които подават сигнали за престъпления или подпомагат тяхното разследване

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че Директива (ЕС) 2019/1937 се прилага по отношение на подаването на сигнали за престъпленията, посочени в членове 3—11 от настоящата директива, и на защитата на лицата, които подават сигнали за такива престъпления, при спазване на установените в нея условия.

2. В допълнение към мерките, посочени в параграф 1, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всяко лице, което подава сигнали за посочени в настоящата директива престъпления, представя доказателства или сътрудничи по друг начин с компетентните органи, има достъп до мерки за защита, подкрепа и помощ в контекста на наказателно производство, в съответствие с националното право.

Член 26

Способи за разследване

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират наличието на ефективни и пропорционални способи за разследване с цел разследването или наказателното преследване на посочените в настоящата директива престъпления. Когато това е уместно, тези способи включват специални способи за разследване, като например използваните за противодействие на организираната престъпност или други тежки престъпления.

Член 27

Обезпечаване и конфискация

Държавите членки вземат необходимите мерки за осигуряване на възможност за проследяване, установяване, обезпечаване и конфискация на средствата и облагите от извършването на престъпленията, посочени в глава II от настоящата директива.

Държавите членки, обвързани от Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([28]), вземат мерките, посочени в първа алинея от настоящия член, в съответствие с посочената директива.

Член 28

Обмен на информация

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че Мрежовото приложение за защитен обмен на информация на Европол (SIENA) се използва за обмен на информация между компетентните правоприлагащи органи в съответствие с член 13 от Директива (ЕС) 2023/977.

([28]) Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ L 127, 29.4.2014 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj).

Член 29

Права на жертвите

Без да се засяга Директива 2012/29/ЕС, държавите членки вземат необходимите мерки за прилагане на съответните права съгласно приложимото право по отношение на жертвите на престъпления по настоящата директива, включително юридическите лица, когато е приложимо, в съответствие с националното право.

Член 30

Право на заинтересованата общественост да участва в производството

Държавите членки гарантират, че лицата, които са засегнати или за които има вероятност да бъдат засегнати от престъпленията, посочени в членове 3—9 от настоящата директива, и лицата, които имат достатъчен интерес или които твърдят, че е нарушено право, както и неправителствените организации, които участват в борбата с корупцията и отговарят на изискванията съгласно националното право, имат подходящи процесуални права в производствата по тези престъпления, когато такива процесуални права за заинтересованата общественост съществуват в държавата членка в производства по други престъпления, например в качеството на граждански ищец.

Член 31

Временно отстраняване или преназначаване на публичен служител

Държавите членки разглеждат възможността за установяване на наказателни, административни или дисциплинарни процедури, по които публичен служител, обвинен в престъпление, посочено в настоящата директива, може, когато е необходимо, да бъде временно отстранен или преназначен от компетентния орган при надлежно зачитане на принципа на презумпцията за невиновност.

ГЛАВА IV

КООРДИНАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 32

Сътрудничество между държавите членки и институциите, органите, службите или агенциите на Съюза

Когато има подозрения, че престъпленията, посочени в настоящата директива, са с трансграничен характер, компетентните органи на засегнатите държави членки разглеждат необходимостта от препращане на информацията, свързана с въпросните престъпления, на съответните компетентни институции, органи, служби или агенции на Съюза.

Без да се засягат правилата относно трансграничното сътрудничество и правната взаимопомощ по наказателноправни въпроси, държавите членки, Европол, Евроюст, Европейската прокуратура и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Комисията си сътрудничат, в рамките на съответните си области на компетентност, в борбата с престъпленията, посочени в настоящата директива. За тази цел Евроюст предоставя, доколкото е подходящо, необходимата техническа и оперативна помощ на компетентните органи, за да се улесни координирането на техните разследвания. Комисията и OLAF могат, когато е подходящо, да предоставят помощ.

Член 33

Подкрепа от Комисията за държавите членки и техните компетентни органи

1. Комисията изготвя преглед на секторните рискове от корупция в Съюза и улеснява обмена на информация между държавите членки и експертите в целия Съюз.

2. Задачите на Комисията, чрез Мрежата на ЕС за борба с корупцията, включват:

а) улесняване на сътрудничеството и обмена на най-добри практики сред практикуващите специалисти, представителите на гражданското общество, експертите, изследователите и другите заинтересовани страни от държавите членки;

б) при поискване, подпомагане на всички заинтересовани страни, и по-специално на държавите членки, в техните дейности чрез разработване на най-добри практики, материали с необвързващи насоки и методики.

3. Комисията информира държавите членки относно финансовите ресурси на равнището на Съюза, които са на разположение на държавите членки за целите на борбата с корупцията, включително свързани с трети държави програми на Съюза за борба с корупцията.

Член 34

Събиране на данни и статистика

1. Държавите членки разполагат със система за записване, изготвяне и предоставяне на анонимизирани статистически данни за престъпленията, посочени в членове 3—11 от настоящата директива.

2. Статистическите данни, посочени в параграф 1, включват най-малкото следните съществуващи данни, когато са налични на централно ниво:

а) броя на престъпленията, които са регистрирани от държавите членки за които е постановена присъда в държавите членки;

б) броя на прекратените съдебни дела, включително броя на делата, прекратени поради изтичане на давностния срок за съответното престъпление;

в) броя на решенията, постановени без провеждане на съдебен процес, за случаи на престъпленията, посочени в членове 3—11, когато такива механизми съществуват в дадена държава членка на всеки етап от съответното производство;

г) броя на физическите лица, като при наличност на съответните данни се уточнява броят на публичните служители и високопоставените служители, които:

i) са обект на наказателно преследване;

ii) са осъдени;

iii) са глобени;

д) броя на юридическите лица, които:

i) са обект на наказателно преследване;

ii) са осъдени;

iii) са глобени;

е) вида и размера на наказанията, наложени за престъпления по членове 3—11;

ж) броя на помилванията, свързани с присъди по членове 3, 4, 5 и 6.

3. Ежегодно и по възможност до 1 юни, но не по-късно от 31 декември, държавите членки публикуват, в машинночетим, лесно достъпен и сравним формат, посочените в параграф 2 статистически данни за предходната година и информират за това Комисията.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 35

Замяна на Рамково решение 2003/568/ПВР и на Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз

1. Настоящата директива заменя Рамково решение 2003/568/ПВР по отношение на държавите членки, обвързани от настоящата директива, без да се засягат задълженията на тези държави членки по отношение на сроковете за транспониране на рамковото решение в националното право.

За държавите членки, обвързани от настоящата директива, позоваванията на Рамково решение 2003/568/ПВР се считат за позовавания на настоящата директива. По-специално позоваванията на член 2 от Рамково решение 2003/568/ПВР се считат за позовавания на глава II от настоящата директива.

2. Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, се заменя по отношение на държавите членки, обвързани от настоящата директива.

За държавите членки, обвързани от настоящата директива, позоваванията на посочената конвенция се считат за позовавания на настоящата директива. По-специално позоваванията на член 3 от Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, се считат за позовавания на глава II от настоящата директива.

Член 36

Изменения на Директива (ЕС) 2017/1371

Директива (ЕС) 2017/1371 се изменя, както следва:

1) В член 2 параграф 1 се вмъква следната буква:

„в) „високопоставен служител“ означава високопоставен служител съгласно определението в член 2, точка 9 от Директива (ЕС) 2026/1021 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Директива (ЕС) 2026/1021 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2026 г. относно борбата с корупцията, за замяна на Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета и на Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2026/1021, 11.5.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/1021/oj).“

2) В член 4 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че пасивният и активният подкуп в публичния сектор, когато са извършени умишлено, съставляват престъпления.

а) За целите на настоящата директива „пасивен подкуп в публичния сектор“ означава действията на публичен служител, който пряко или чрез посредник поиска или получи облаги от какъвто и да е вид за себе си или за трето лице, или приеме обещание за такава облага, за да извърши или да не извърши действия в съответствие със своите служебни задължения или при изпълнението на своите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на Съюза.

б) За целите на настоящата директива „активен подкуп в публичния сектор“ означава действията на всяко лице, което пряко или чрез посредник обещае, предложи или предостави облаги от какъвто и да е вид на публичен служител за него или за трето лице, с оглед извършване или неизвършване на действия от служителя в съответствие със служебните му задължения или при изпълнението на неговите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на Съюза.“

3) Член 7 се изменя, както следва:

а) параграф 3 се заменя със следното:

„3. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията, предвидени в член 3 и в член 4, параграфи 1 и 3, се наказват с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години, когато тези престъпления включват значителни щети или облаги.

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато действието, което ще се извърши от служителя, или неизвършването на действие от служителя, не е в нарушение на задълженията на този служител, престъпленията, посочени в член 4, параграф 2, се наказват с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години, когато тези престъпления включват значителни щети или облаги.

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато действието, което ще се извърши от служителя, или неизвършването на действие от служителя, е в нарушение на задълженията на този служител, престъпленията, посочени в член 4, параграф 2, се наказват с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко пет години, когато тези престъпления включват значителни щети или облаги.

Щетите или облагите, произтичащи от престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, букви а), б) и в) и в член 4, се считат за значителни, когато щетата или облагата надхвърля 100 000 EUR.

Щетите или облагите, произтичащи от престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, буква г) и за които се прилага член 2, параграф 2, винаги се считат за значителни.

Държавите членки могат също да предвидят лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години, въз основа на други тежки обстоятелства, определени в тяхното национално право.“;

б) параграф 4 се заменя със следното:

„4. Когато престъпление, посочено в член 3, параграф 2, буква а), б) или в) или в член 4, параграф 1 или 3, включва щети на стойност под 10 000 EUR или облаги на стойност под 10 000 EUR, държавите членки могат да предвидят санкции, различни от наказателните санкции.“

в) добавя се следният параграф:

„6. Без да се засягат параграфи 1—5 от настоящия член, държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че на физическите лица, които са извършили престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5 от настоящата директива, могат да се налагат допълнителни наказателни или ненаказателни санкции или мерки, които могат да включват онези, посочени в член 12, параграф 4 от Директива (ЕС) 2026/1021.“

4) Член 8 се заменя със следното:

„*Член 8*

Отегчаващи и смекчаващи вината обстоятелства

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато престъпление, посочено в член 3, 4 или 5 от настоящата директива, е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР, този факт се счита за отегчаващо вината обстоятелство.

Държавите членки могат да вземат необходимите мерки, за да гарантират, че едно или повече от обстоятелствата, посочени в членове 15 и 16 от Директива (ЕС) 2026/1021, могат, в съответствие с имащите отношение разпоредби от националното право, да се разглеждат като отегчаващи или смекчаващи вината обстоятелства, що се отнася до престъпленията, посочени в настоящата директива.“

5) Член 9 се заменя със следното:

„*Член 9*

Санкции за юридически лица

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност съгласно член 6, се наказва с ефективни, съразмерни и възпиращи наказателни или ненаказателни санкции или мерки.

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че санкциите или мерките за юридическите лица, подведени под отговорност съгласно член 6 от настоящата директива, включват наказателни или ненаказателни глоби, които са съразмерни на тежестта на деянието и на индивидуалното, финансовото и друго положение на съответното юридическо лице, и могат да включват други наказателни или ненаказателни санкции или мерки, които са съразмерни на тежестта на деянието, като например тези, посочени в член 14, параграф 2 от Директива (ЕС) 2026/1021.

Доколкото юридическите лица са подведени под отговорност съгласно член 6, параграф 1 от настоящата директива за престъпленията, посочени в член 4, параграфи 2 и 3 от настоящата директива, се прилага член 14, параграф 3 от Директива (ЕС) 2026/1021“.

6) Член 12 се изменя, както следва:

а) параграфи 2, 3 и 4 се заменят със следното:

„2. За престъпленията, посочени в член 3, член 4, параграф 1 и член 5, които се наказват с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години, държавите членки вземат необходимите мерки, за да позволят извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда в продължение на поне пет години от извършването на престъплението.

3. Чрез дерогация от параграф 2 държавите членки могат да предвидят давностен срок, който е по-кратък от пет години, но не по-кратък от три години, при условие че гарантират, че този давностен срок може да бъде прекъснат или спрян при наличие на определени действия.

4. За престъпленията, посочени в член 4, параграфи 2 и 3, които се наказват с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години, държавите членки вземат необходимите мерки, за да позволят извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда в продължение на поне осем години от извършването на престъплението.“;

б) добавят се следните параграфи:

„5. Чрез дерогация от параграф 4 държавите членки могат да предвидят давностен срок, който е по-кратък от осем години, но не по-кратък от пет години, при условие че гарантират, че този давностен срок може да бъде прекъснат или спрян при наличие на определени действия.

6. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок от поне пет години от датата на окончателната осъдителна присъда за престъпление, посочено в член 3, член 4, параграф 1 и член 5, който позволява изпълнението на следните наказания, наложени с присъдата:

а) наказание лишаване от свобода повече от една година; или алтернативно;

б) наказание лишаване от свобода за престъпление, което се наказва с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години.

7. Чрез дерогация от параграф 6 държавите членки могат да предвидят давностен срок, който е по-кратък от пет години, но не по-кратък от три години, при условие че гарантират, че този давностен срок може да бъде прекъснат или спрян при наличие на определени действия.

8. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок от поне десет години от датата на окончателната осъдителна присъда за престъпление, посочено в член 4, параграфи 2 и 3, който позволява изпълнението на следните наказания, наложени с присъдата:

а) наказание лишаване от свобода повече от една година; или алтернативно;

б) наказание лишаване от свобода за престъпление, което се наказва с лишаване от свобода, чиято максимална продължителност е най-малко четири години.

9. Чрез дерогация от параграф 8 държавите членки могат да предвидят давностен срок, който е по-кратък от десет години, но не по-кратък от пет години, при условие че гарантират, че този срок може да бъде прекъснат или спрян при наличие на определени действия.“

Член 37

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, които са необходими, за да се съобразят с настоящата директива до 1 юни 2028 г.

По отношение на задълженията съгласно член 20, параграф 5 и член 21 държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 1 юни 2029 г.

2. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

3. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 38

Оценка и докладване

1. До 1 юни 2030 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с настоящата директива.

2. До 1 юни 2032 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на добавената стойност на настоящата директива по отношение на борбата с корупцията, включително оценка на член 7 и неговото прилагане от държавите членки. Докладът обхваща и въздействието на настоящата директива върху основните права и свободи. Въз основа на тази оценка Комисията, при необходимост, взема решение относно подходящите последващи действия.

Член 39

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 40

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 29 април 2026 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	M. RAOUNA